

Staf

Gemeenteraad Beemster
Postbus 7
1462 NV MIDDENBEEMSTER

*uw brief van**uw kenmerk**ons kenmerk**datum*

1435423

8 mei 2018

*onderwerp***aanbiedingsbrief jaarrekening 2017 en financieel meerjarenperspectief 2019-2022**

Geachte leden van de Raad,

Om inzicht te geven in de huidige en toekomstige financiële situatie, bieden wij hierbij de raad de jaarrekening 2017 en het financiële meerjarenperspectief 2019-2022 aan. Ter informatie voegen wij de verkenning door Purmerend van de financiële gevolgen voor Purmerend bij een eventuele fusie met Beemster toe. Zodra de verkenning van Beemster m.b.t. de financiële situatie van Purmerend bekend is, zullen wij deze ook aan de raad bekendmaken.

Kadernota 2018 en begroting 2018

Ten tijde van het opstellen van de kadernota 2018 in het voorjaar van 2017 werd het beeld duidelijk voor het college dat iets moest gebeuren om de begroting 2018 en verder, structureel sluitend te kunnen maken. Hiertoe is het college in gesprek gegaan met de raad, wat uiteindelijk resulteerde in een vastgesteld dekkingsplan.

De begroting 2018 is in de raadsvergadering in november 2017 sluitend gemaakt, maar deze is niet voor alle komende jaren structureel sluitend gebleken.

Provincie

In een brief van 19 december 2017 heeft de provincie aan de gemeenteraad van Beemster aangegeven: "Verheugd te constateren dat u maatregelen heeft genomen om de begroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 structureel in evenwicht te krijgen. Desondanks blijven wij de financiële situatie van uw gemeente zorgelijk vinden." Dit laatste vanwege het realiteitsgehalte van een aantal maatregelen en een aantal verplichtingen (herstelwerkzaamheden) die zich aandienen en mogelijke consequenties van actualisatie van onderhoudsplannen. De provincie heeft inmiddels contact opgenomen om een diepgaandere analyse te laten uitvoeren van de begrotingspositie om te kijken of het geschetste beeld een haalbaar karakter heeft.

bijlage(n): verkenning Purmerend

behandeld door:

telefoonnummer

T. Dehé

Ontwikkelingen na het vaststellen van de begroting 2018

Na de Begrotingsraad in november hebben zich autonome en onvermijdelijke ontwikkelingen voorgedaan die effect hebben op de komende jaren:

Regeerakkoord

Om te beginnen leiden de gevolgen van het Regeerakkoord tot een hogere algemene uitkering. Het Rijk en de medeoverheden hebben op 14 februari het interbestuurlijk programma (IBP) ondertekend. In het IBP maken Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen afspraken over de grote maatschappelijke opgaven waar Nederland de komende periode voor staat. Er is een gezamenlijke agenda met tien opgaven. Het gaat daarbij om:

1. Samen aan de slag voor het klimaat.
2. Toekomstbestendig wonen.
3. Regionale economie als versneller.
4. Naar een vitaal platteland.
5. Merkbaar beter in het sociaal domein.
6. Problematische schulden voorkomen en oplossen.
7. Nederland en migrant voorbereid.
8. Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving.
9. Passende financiële verhoudingen.
10. Overkoepelende thema's.

In de maartcirculaire van 20 maart 2018 zijn de financiële gevolgen van het Regeerakkoord en de programmastart van het interbestuurlijk programma verwerkt. Een deel van de gelden wordt verder toegekend omdat gemeenten in het land, waaronder de gemeente Beemster, geageerd hebben tegen de tekorten die zij hebben of zien ontstaan op het sociaal domein. Op het moment van de begrotingsbehandeling was er nog geen enkele aanleiding aan te nemen dat deze extra gelden beschikbaar gesteld zouden worden.

Deze baten zorgen er op dit moment voor dat de (autonome en onvermijdelijke) ontwikkelingen die een negatief effect hebben op het resultaat (gedeeltelijk) ogenschijnlijk gecompenseerd worden.

Gemeenten krijgen weliswaar meer vrij besteedbaar budget vanuit het Gemeentefonds, maar moeten ook zelf eigen middelen inzetten voor de genoemde opgaven, waarvan nog op geen enkele manier duidelijk is om wat voor bedragen dit gaat.

Autonome en onvermijdelijke ontwikkelingen

De autonome en onvermijdelijke ontwikkelingen bestaan onder andere uit het opnemen van de extra lasten met betrekking tot de vastgestelde beheerplannen, het niet verkopen van het gemeentehuis in 2018 en het opnemen van enkele genomen besluiten die effect hebben op 2018 (bijvoorbeeld de restant bijdrage voor de aansluiting Purmerenderweg-N244). Dit betreffen allen extra lasten waar in de begroting 2018 nog geen inzicht in was.

Er is nog steeds sprake van een structureel sluitende begroting, maar dan wel met een negatief resultaat in 2018. Het meerjarenperspectief lijkt positief te zijn, maar niets is minder waar.

Gezien de bedragen die gemoeid zijn met de autonome en onvermijdelijke ontwikkelingen, welke in een periode van slechts 4 maanden in beeld zijn gekomen, is het verschil aanzienlijk. De extra gelden van het Rijk zorgen ervoor dat het verschil gedempt wordt; zonder deze gelden zou het resultaat nog verder afgenomen zijn. Bovendien is niet duidelijk waarop de gelden ingezet dienen te worden en wat de gemeente zelf aan eigen middelen dient bij te dragen.

Dit illustreert dan ook direct de grote mate van problematiek waar wij als gemeente Beemster mee worstelen; de sterke mate van afhankelijkheid van de gelden uit het gemeentefonds en de onvoorspelbare schommelingen in de gelden uit het

gemeentefonds.

Ook andere gebeurtenissen die niet te voorzien zijn, zorgen direct voor een groot effect op het resultaat. Voorbeelden hiervan zijn opgenomen in het reeds eerder ontvangen overdrachtsdocument.

In dit overdrachtsdocument kunt u meer lezen over de inhoudelijke opgaven die op dit moment en voor de toekomst gezien worden. Het is hierbij goed om te realiseren dat voor het uitwerken van elk onderwerp geld nodig is (incidenteel en/of structureel). Waar vooralsnog geen rekening mee is gehouden.

Het moge duidelijk zijn dat de eventuele beleidsvoornemens uit het coalitie akkoord nog financieel vertaald moeten worden in de huidige begroting of de begroting voor de komende jaren.

Het betreft (niet limitatief):

- Versterking van de ambtelijke samenwerking / bestuurlijke fusie met de gemeente Purmerend; dit betreft circa 7 fte die wij op dit moment tekort komen in formatie in relatie tot het reguliere werk.
- Gebiedsontwikkeling in Middenbeemster.
- Uitbreiding van de Bloeiende Perelaar.
- Integrale veiligheid.
- Sociale infrastructuur verder uitwerken.
- Uitvoering van de maatregelen uit het GVVP.
- Digitalisering van o.a. bouwdoSSIERS en archief.
- Aankoop gronden Westbeemster (voetbalvelden).
- Veranderende samenleving (participatie).
- Ontwikkelingen strook langs de A7 (o.a. volkstuinten Noorderpad).
- Overdracht wegen van HHNK naar gemeente.
- Oostdijk (lozen oppervlaktewater).
- Sanering vervuilde gronden Wormerweg (werf).
- Inrichten burgerpanel.
- Bestuurlijke vernieuwing.

Bovengenoemde zaken zijn niet opgenomen in het meerjarenperspectief en zullen, wanneer gewenst in uitvoering te nemen, ervoor zorgen dat het nu relatief positieve beeld minder wordt.

Jaarrekening 2017

Het afgelopen jaar kenmerkt zich door het verkrijgen van inzicht en grip op de financiële positie van de gemeente Beemster. Zo is de auditcommissie ingesteld en is er overgegaan op een nieuwe manier van werken zoals het realistisch begroten voor 2018 e.v.

Het jaar 2017 is afgesloten met een nadelig saldo van € 103.858, terwijl bij de tweede tussenrapportage nog gerekend werd met een nadelig saldo van € 1.312.299. Hoewel het uiteindelijk negatieve saldo veel kleiner is blijft het resultaat helaas negatief en de toekomst broos!

In 2017 is, evenals de jaren ervoor, gebleken dat het sociaal domein nog steeds ongrijpbaar is. Het is lastig een inschatting te maken van de financiën, maar ook wat betreft het aantal indicaties is nog altijd onduidelijkheid.

In heel Nederland, zelfs in de grote steden, is het in 2017 niet mogelijk gebleken op een realistische manier te begroten voor het sociaal domein. Het ontbreken van ervaring bij zowel gemeenten als instellingen is hiervan een van de oorzaken, alsmede de wijze van factureren en afstemming van de systemen. In heel veel gemeenten, ook in Purmerend, is hiervoor vooruitlopend op de decentralisaties een reserve opgenomen om schommelingen in de eerste vijf jaar na de invoering van de decentralisaties op te kunnen vangen. In

Beemster is hier niet voor gekozen. Schommelingen moeten in de lopende jaarrekeningen worden opgevangen.

Ook bij de gemeenten Purmerend en Beemster is duidelijk geworden dat het in 2017 nog niet mogelijk was grip te krijgen op begroting en uitgaven op het sociaal domein, hoewel we in de afgelopen vier maanden hier vanuit het college meer sturing aan geven.

Analyse van de algemene financiële situatie

De begroting van de gemeente Beemster kan de schommelingen in de taakuitvoering nauwelijks meer opvangen; een gemeente met afgerond 9.500 inwoners heeft voor het huidige takenpakket te weinig begrotingsmassa. De gemeente heeft een klassiek begrotingsprobleem, kenmerkend voor een kleine plattelandsgemeente: veel taken en verantwoordelijkheden (wettelijk verplicht of door vrijwillig aangegane verplichtingen aan derden), een groot areaal, meerdere kernen en weinig inwoners. Dit leidt er al jaren toe dat er beroep gedaan moet worden op lastenverhoging en reserves. De afhankelijkheid van het Rijk (lees gemeentefonds) en de lokale lasten is onevenredig groot. Het sluiten van de begroting is elk jaar een probleem. De belastingen zijn de afgelopen jaren flink gestegen en zullen nog meer stijgen (rioolrecht), de subsidies zijn flink verlaagd en de reserves nemen al een lange reeks van jaren af tot bijna nihil op dit moment.

Ook de financiële verkenning door Purmerend over het beeld van de begroting van Beemster, geeft aan dat deze fragiel is. Hoewel 2018 en verder door de raad in november met een ruime plus is vastgesteld is het begrotingsperspectief door het niet doorgaan van de verkoop van het gemeentehuis en het vaststellen van de geactualiseerde beheerplannen voor de eerste jaren alweer negatief (zonder rekening te houden met autonome en incidentele ontwikkelingen). De begroting van de Jeugdzorg en de Wet Maatschappelijke ondersteuning is ongewis. Er is geen ruimte om bepaalde ontwikkelingen met enige impact voor de toekomst binnen de begroting op te vangen.

Samenvatting en conclusie

Nadat in het voorjaar van 2017 duidelijk werd dat de financiële situatie in Beemster kwetsbaar is, heeft de raad in november een ruimschoots sluitende positieve meerjarenbegroting vastgesteld. Deze begroting is echter voor een groot deel sluitend door de inzet van incidentele middelen.

De eerste vier maanden van 2018 is gebleken, dat onvermijdelijke ontwikkelingen de financiële positie van Beemster negatief beïnvloeden hebben.

Het uiteindelijke meerjarenperspectief geeft in 2018 een negatief resultaat. Het resultaat gaat in de komende jaren fors vooruit door de onverwachte rijksbijdragen uit de maart circulaire. Het is echter te vroeg om ons rijk te rekenen, want het is nog onduidelijk wat het Rijk van de gemeenten gaat verwachten van de inzet op deze middelen.

Het resultaat van de jaarrekening 2017 valt weliswaar mee, maar blijft negatief. De reserves en het weerstandsvermogen blijven fragiel.

De onder uitputting op verschillende programma's zijn onder meer het gevolg van terughoudendheid van het college om nieuw beleid te ontwikkelen, gelet op de financiële situatie en de verplichtingen waaraan niet voldaan is of kan worden. Het tekort aan capaciteit die is ingekocht bij Purmerend is hier debet aan. Het verkregen inzicht in de sociaal maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken in Beemster vraagt echter wel om nieuw beleid en noodzakelijke structurele investeringen en inzet van mensen.

Ook voor de genoemde ambities, benoemd in het overdrachtsdocument, deels verplicht deels gewenst, is niet of nauwelijks financiële ruimte.

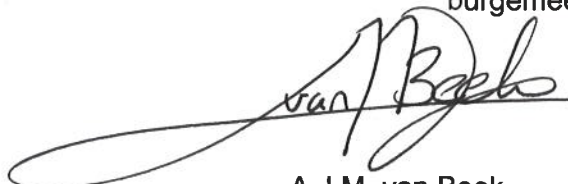
Over de beleidsvoornemens uit het coalitieakkoord is nog niets bekend, maar ook daarin zal rekening gehouden moeten worden met de beperkte financiële middelen.

De verantwoordelijkheid die wij voelen om de trend te breken, door meer inzicht en grip te creëren op de financiële huishouding, wordt naar wij aannemen ook door de raad gedeeld.

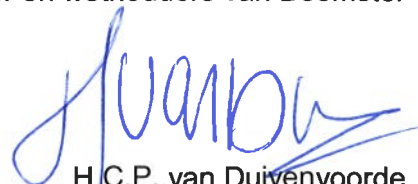
Wij zijn het aan de gemeenschap van Beemster en de provincie verplicht onze verantwoordelijkheid te nemen om ons huishoudboekje zoveel mogelijk op orde te krijgen voor de bestuurlijke fusie.

De begroting 2019 zal verder inzicht moeten geven of wij er in slagen het meerjarig resultaat, inclusief alle voornemens en ambities die wij de komende jaren nog moeten en willen inwilligen, kunnen waarmaken.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Beemster

A.J.M. van Beek
burgemeester

H.C.P. van Duivenvoorde
gemeentesecretaris

